

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Europejskiej Uczelni Społeczno-Technicznej im. Sługi Bożego Roberta Schumana w Radomiu o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku iberystyka na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.137.2021.4.MG

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, wyraża:

negatywną opinię

w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studiów na kierunku iberystyka na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Uzasadnienie:

1. Nieprecyzyjna koncepcja kształcenia w odniesieniu do dyscyplin naukowych w procesie kształcenia i określenia zawodów, do których przygotowuje kierunek.
Koncepcja kształcenia zakłada przygotowanie absolwenta do pracy w wydawnictwach, redakcjach czasopism, środkach masowego przekazu, turystyce i sektorze usług wymagających dobrej znajomości języka i kultury hiszpańskiej. Oferta ta jest zbyt obszerna i heterogeniczna, nie precyzuje również katalogu zawodów, do wykonywania których ma przygotowywać kierunek i kładzie główny nacisk na wyposażanie studentów w operacyjną wiedzę i umiejętności posługiwania się językiem obcym. Poza kompetencjami językowymi, w koncepcji nie został określony zakres kompetencji dla pracowników wyżej wymienionych sektorów. Zgodnie z koncepcją kształcenia, absolwent „będzie legitymował się zblizoną do rodzimej znajomością języka obcego poziomie biegłości C1 (wg ESOKJ Rady Europy) oraz posiada znajomość drugiego języka obcego na poziomie B1, a także będzie potrafił posługiwać się językiem specjalistycznym, niezbędnym do wykonywania zawodu”, bez sprecyzowania o jaki zawód chodzi. W kontekście przygotowania do realizowania ról zawodowych równie niejasna i nieprecyzyjna jest deklaracja, iż: „Absolwent uzyska wykształcenie z zakresu literatury, kultury oraz historii hiszpańskiego obszaru językowego, wobec tego będzie również specjalistą w zakresie praktycznej znajomości języka hiszpańskiego”. W konsekwencji uniemożliwia to określenie warunków, w jakich powinny odbywać się zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne i właściwych dla nich treści programowych umożliwiających wykonywanie przez studentów czynności zawodowych.
2. Nieprawidłowe przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych.
Kierunek został przyporządkowany do dwóch dyscyplin naukowych – językoznawstwo (90%) i literaturoznawstwo (10%), które stanowią teoretyczne podstawy kierunków o charakterze filologicznym. Przyporządkowanie kierunku w 90% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo nie jest w pełni właściwe, gdyż błędnie identyfikuje podbudowaną teoretycznie wiedzę w tej

dyscyplinie z operacyjną wiedzą dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim. Wykorzystane w kształceniu językowym podstawowe zagadnienia z gramatyki czy leksykologii danego języka nie są faktami lub zjawiskami językoznawczymi, które student poznaje na zajęciach kształcących kompetencje językowe. Zajęcia z praktycznej nauki języka obcego nie obejmują treści powiązanych z zagadnieniami dotyczącymi obiektów i zjawisk oraz metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu językoznawstwa, ani możliwości ich praktycznego zastosowania w działalności zawodowej, co skutkuje niespełnieniem wymagań opisanych w charakterystyce o kodzie WG Polskiej Ramy Kwalifikacji, o czym szerzej w zarzucie nr 6. Tym samym, umiejętności językowe nieprawidłowo zostały zidentyfikowane jako kompetencje w dyscyplinie naukowej językoznawstwo.

3. Koncepcja kształcenia nie uwzględnia w pełni potrzeb zawodowego rynku pracy i otoczenia społeczno-gospodarczego.

Uczelnia udokumentowała konsultacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym przedstawiając kilkanaście opinii pracodawców na temat proponowanej koncepcji kształcenia i programu studiów. Jednak pomimo ich pozytywnego wydzwieku, opinie nie zawierają własnych sugestii przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, lecz powielają te same treści i ograniczają się do ogólnikowego wyrażenia poparcia dla utworzenia kierunku. Zasadność kształcenia studentów na kierunku iberystyka została wykazana przede wszystkim na podstawie analizy ogólnych uwarunkowań ekonomiczno-społecznych w regionie i w Polsce, powiązanych ze znajomością języków obcych.

4. Efekty uczenia się sformułowane są częściowo w sposób nieprecyzyjny i niespójny z koncepcją kształcenia.

Zgodnie z sylwetką absolwenta studenci osiągają poziom biegłości języka obcego C1 oraz posiadają znajomość drugiego języka obcego na poziomie B1. W innym dokumencie (ogólny opis kierunku) mowa o tym, że absolwent posługuje się językiem hiszpańskim na poziomie C1 oraz językiem portugalskim na poziomie komunikatywnym (poziom A2). Ponieważ program studium obejmuje także naukę wybranego trzeciego języka obcego (angielski, francuski, niemiecki) w formie lektoratu, dla którego nie zostały określone kompetencje językowe w efektach uczenia się, nie wiadomo, do którego języka odnosi się kompetencja określona w koncepcji kształcenia na poziomie biegłości językowej B1. Co ważniejsze, w opisie efektów uczenia się zakłada się, że: „Student włada językiem hiszpańskim zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 (!) Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, a językiem portugalskim – na poziomie A2” (K1_U12). W karcie zajęć praktycznej nauki języka hiszpańskiego mowa z kolei o poziomie C1. W przypadku efektu uczenia się K1_U11 został postawiony nawet znak równości między poziomem kompetencji językowych osiąganymi w obu językach: „Student potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się w języku hiszpańskim i portugalskim w mowie i w piśmie, potrafi przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować z użyciem merytorycznych argumentów”. Efekt uczenia się K1_10 dotyczący wyłącznie języka hiszpańskiego również nie precyzuje poziomu biegłości językowej: „Student posiada umiejętność tworzenia typowych prac pisemnych oraz wystąpień ustnych w języku hiszpańskim dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł”. Zapis tego efektu jest zresztą

nie do końca zrozumiały, ponieważ nie wiadomo, co ma oznaczać „typowe prace” dotyczące zagadnień szczegółowych.

5. W przypadku zajęć trwających kilka semestrów nie określono odzwierciedlających progres kompetencji efektów uczenia się dla poszczególnych semestrów.

Efekty uczenia się dla zajęć trwających kilka semestrów zostały założone tylko w odniesieniu do całego kursu i opisują końcowe kompetencje studentów. Nie założono efektów uczenia się dla poszczególnych etapów, co uniemożliwia określenie treści programowych umożliwiających osiągnięcie tych efektów uczenia się oraz stworzenie przejrzystego systemu weryfikacji efektów uczenia się, ponieważ nie wiadomo jakie i na jakim poziomie kompetencje powinni osiągnąć studenci w kolejnych semestrach studiów.

6. Treści programowe nie odpowiadają przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.

Harmonogram realizacji programu studiów w nieznacznym stopniu obejmuje zajęcia powiązane z dyscypliną językoznawstwo. Identyfikowane w programie studiów z dyscypliną naukową językoznawstwo zajęcia praktycznej nauki języka obcego są zajęciami pozadyscyplinowymi, nie dotyczą bowiem wiedzy, lecz umiejętności językowych, które nie wymagają podstaw teoretycznych, a oparte są na ogólnej znajomości podstawowych zasad gramatyki. Potwierdzają to cele określone na przykład dla zajęć *praktyczna nauka języka hiszpańskiego*, które dotyczą rozwijania kompetencji językowych w zakresie gramatyki, leksyki, kompetencji komunikacyjnych i pragmatycznych, etc. Odzwierciedleniem braku treści językoznawczych w programie zajęć jest wykaz literatury dla tych zajęć, który zawiera głównie podręczniki do kształcenia na kursach językowych, gramatyki dydaktyczne, słowniki, etc., jak również fakt, że nawet na ostatnim semestrze studiów tematyka zajęć dotyczy zagadnień związanych z życiem codziennym. Tym samym treści programowe nie odzwierciedlają błędnie założonego procentowego przyporządkowania punktów ECTS do poszczególnych dyscyplin dla kierunku. W grupie zajęć kierunkowych wspólnych dla obu specjalności zajęcia, których treści programowe umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się dla dyscypliny językoznawstwo, to: *elementy językoznawstwa ogólnego, morfologia i składnia języka hiszpańskiego, językoznawstwo stosowane, seminarium dyplomowe*, o łącznej liczbie punktów 21 ECTS. 30 punktów ECTS zostało przypisane zajęciom, których treści programowe umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się w dyscyplinie literaturoznawstwo: *wstęp do literatury iberyjskiej, literatura latynoamerykańska, współczesna literatura Hiszpanii, literatura Hiszpanii od średniowiecza do baroku, literatura Hiszpanii od oświecenia do XX wieku, literatura krajów portugalskojęzycznych, seminarium dyplomowe*.

7. Program studiów nie zapewnia zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymiarze ponad 50% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów.

Program studiów formalnie obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, którym przypisano 169 punktów ECTS. Uczelnia nie wskazała, które zajęcia uznaje za związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, ale jak wynika z koncepcji kształcenia, zdaniem Wnioskodawcy, praktycznemu przygotowaniu zawodowemu odpowiada osiągnięcie przez studentów zakładanych poziomów biegłości językowych. Zdecydowana większość zajęć na kierunku nie spełnia wymagań określonych w § 6

rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 661), ponieważ nie są prowadzone w warunkach właściwych dla działalności zawodowej wskazanej w koncepcji kształcenia i przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie właściwych dla tej działalności czynności praktycznych przez studentów. Do tej grupy nie można zaliczyć zajęć praktycznej nauki języków obcych wraz z fonologią i fonetyką (w łącznej liczbie 57 punktów ECTS), jak również pozostałych zajęć z modułu kierunkowego, 56 punktów ECTS). Wyłączenie tych zajęć z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne skutkuje niespełnieniem wymagań określonych odpowiednimi przepisami. Wynikające z tradycji akademickiej samo użycie przymiotnika „praktyczna” w przypadku praktycznej nauki języka obcego nie oznacza, że zajęcia te zapewniają wykonywanie przez studentów czynności powiązanych z przyszłą ścieżką zawodową w adekwatnych warunkach. Podczas tych zajęć kształtowane są bowiem przede wszystkim ogólne umiejętności językowe, np.: pisanie, czytanie, interakcja, czy mediacja i powiązane z nimi kompetencje, np. zdolność do dokonywania samooceny, wykorzystania technik samodzielnej pracy nad językiem, korzystania ze źródeł informacji, w tym również przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych. Kompetencje te wynikają wprost z Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego, stanowiącego ogólną ramę dla kształcenia językowego, która nie jest powiązana z praktycznym profilem studiów i kierunkiem studiów. Analiza tekstu czy też poprawne posługiwanie się strukturami języka obcego nie są praktycznymi umiejętnościami zawodowymi, lecz kompetencjami ogólnymi, na których dopiero mogą być budowane umiejętności specjalistyczne, w tym powiązane z danym zawodem. Zajęć poświęconych praktycznej wiedzy o obszarach językowych nie można zaliczyć do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, bo już sama ich nazwa, nawet z uwzględnieniem przymiotnika „praktyczna”, wskazuje, że ich celem jest zdobywanie wiedzy. Również w przypadku pozostałych zajęć kierunkowych treści programowe oraz zaplanowane efekty uczenia się w obszarze umiejętności nie wskazują na nabywanie umiejętności zawodowych. Głównym celem zajęć, tj. *dzieje i kultura Półwyspu Iberyjskiego, dzieje i kultura Ameryki Łacińskiej, wstęp do literatury iberyjskiej, literatura latynoamerykańska, współczesna literatura Hiszpanii, literatura Hiszpanii od średniowiecza do baroku, literatura Hiszpanii od oświecenia do XX wieku, literatura krajów portugalskojęzycznych, historia sztuki hiszpańskiej* jest zapoznanie studentów z podstawową terminologią i wiadomościami w danym zakresie (zagadnienia związane z historią, kulturą, ustrojem politycznym, nurtami literackimi, etc.), a dodatkowo wykształcenie umiejętności analityczno-interpretacyjnych lub umiejętności dotyczących komentowania tekstu literackiego. Przykładowo, efekty uczenia się przyporządkowane zajęciom *dzieje i kultura Półwyspu Iberyjskiego* w obszarze umiejętności zostały opisane następująco: „Student/ka potrafi rozwijać tematy dotyczące historii Półwyspu Iberyjskiego, zarówno w języku polskim jak i hiszpańskim; potrafi posługiwać się terminami dotyczącymi historii Hiszpanii w obu tych językach. Student/ka jest również w stanie wymienić kluczowe fakty z historii Portugalii i powiązać je z wydarzeniami z historii Hiszpanii”, co wskazuje na ich ogólnoakademicki charakter. Również w obrębie modułów specjalnościowych nie wszystkie zajęcia można zaliczyć do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, np. zajęć *geografia turystyczna* realizowanych w ramach specjalizacji tłumaczeniowej (4 ECTS), których głównym celem jest zapoznanie studentów z wiedzą dotyczącą ruchu turystycznego w Hiszpanii, charakterem walorów

przyrodniczych i kulturowych Hiszpanii oraz uwarunkowań rozwoju turystyki. Nie określono, na jakiej zasadzie wiedza miałyby znaleźć odzwierciedlenie w praktyce zawodowej, co podważa praktyczny wymiar tych zajęć. Analogicznymi zajęciami w drugim module specjalnościowym (*iberystyka w mediach i biznesie*) są zajęcia *gospodarka Hiszpanii*, które powielają te same błędne założenia. W rezultacie program studiów nie obejmuje zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów, a więc nie spełnia wymagań określonych w § 3 ust. 5 pkt 1 rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 661).

8. Program i organizacja praktyk zawodowych nie zapewniają ich prawidłowego przebiegu. Praktyki zawodowe podzielone są na dwa etapy, przy czym dla każdego z nich określono te same efekty uczenia się i treści programowe, które nie są specyficzne dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem, bo ta nie została określona w koncepcji kształcenia. Nieprawidłowo został oszacowany nakład pracy studenta, ponieważ wynosi on 15 ECTS, co odpowiada maksymalnie 450 godzinom pracy studenta, podczas gdy na praktyki zaplanowano 720 godzin. Regulamin studenckich praktyk zawodowych oraz program studiów, jak i regulamin studiów przewidują możliwość zwolnienia studentów z praktyk zawodowych. Działanie to stanowi naruszenie dyspozycji norm ustawy, które stanowią jednoznacznie, iż odmienne sposoby osiągnięcia i weryfikacji efektów uczenia się, niż typowe, a zatem oparte na udziale studenta w zajęciach ujętych w programie i planach studiów, zorganizowanych przez uczelnię oraz na weryfikacji jego wysiłku przez osobę prowadzącą zajęcia, w trakcie tych zajęć oraz po ich zakończeniu, mogą być stosowane przez uczelnię tylko na podstawie przepisów szczególnych. W przypadku praktyk zawodowych takich szczególnych przepisów brak.
9. Zasady rekrutacji nie zapewniają doboru kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się. We wniosku nie wskazano kryteriów rekrutacyjnych poza informacją, że kandydaci będą przyjmowani na podstawie konkursu świadectw maturalnych. Nie wskazano przedmiotów, których wyniki maturalne będą brane pod uwagę postępowaniu rekrutacyjnym.
10. Określone w sylabusach zajęć metody weryfikacji efektów uczenia się nie umożliwiają w pełni monitorowania osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Dominującą formę zaliczenia stanowi test pisemny oraz dyskusja, w związku z czym system weryfikacji efektów uczenia się nie umożliwia w pełni monitorowania osiągnięcia części zakładanych efektów. I tak w przypadku zajęć tłumaczenia ustne formą weryfikacji jest egzamin końcowy w formie testu pisemnego (!). Test pisemny został przewidziany również dla zajęć komputer w pracy tłumacza, co uniemożliwia weryfikację następujących efektów w obszarze umiejętności: „Student potrafi tłumaczyć teksty wykorzystując specjalistyczne oprogramowanie wspomagające tłumaczenie. Potrafi dokonać analizy tekstu pod kątem zawartych w nim powtórzeń i interpretować uzyskane dane”, „Student umie korzystać z pamięci tłumaczeniowej, tworzyć słowniki i glosariusze; potrafi zarządzać projektami tłumaczeniowymi, także w zakresie korekty i weryfikacji tekstu; potrafi pracować w edytorze ze znacznikami; wie, jak zastosować oprogramowanie do różnych rodzajów plików i rozwiązywać problemy związane z działaniem oprogramowania; potrafi

archiwizować pliki; potrafi pracować pod presją czasu”, „Potrafi korzystać z typowych komunikatorów sieciowych (np. skype) do prowadzenia wymiany informacji i poglądów naukowych z nauczycielem i innymi osobami z grupy oraz potrafi korzystać z podstawowych funkcji metody zdalnego studiowania (e-learning)”. Forma testu pisemnego przewidziana dla zajęć *fonetyka i fonologia* nie umożliwia weryfikacji jednego z przypisanych tym zajęciom efektu uczenia się: „Student potrafi płynnie czytać z właściwą intonacją różne typy tekstów w zapisie ortograficznym zgodnie z hiszpańską bazą artykulacyjną, zna zapis transkrypcji fonetycznej i fonologicznej”.

11. Nie przyjęto specyficznych dla kierunku zasad dyplomowania wskazujących na dyscyplinę lub dyscypliny naukowe, w zakresie których może być przygotowywana praca dyplomowa z uwzględnieniem praktycznego profilu studiów.

Nie określono również kryteriów jakie powinna spełniać praca dyplomowa na studiach pierwszego stopnia. Cele, efekty uczenia się i treści programowe określone w sylabusie seminarium dyplomowego są tak ogólne, że mogą stanowić część opisu seminarium z dowolnej dyscypliny na dowolnym kierunku studiów. Cele seminarium dyplomowego i efekty uczenia się odnoszą się do prowadzenia badań naukowych bez uwzględnienia praktycznych zastosowań ich wyników we właściwych dla kierunku zawodach.

12. Wykazany we wniosku potencjał kadrowy nie umożliwia prawidłowej obsady zajęć.

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami nie w pełni zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Braki kadrowe dotyczą w szczególności zajęć z *dziedzin i kultury Półwyspu Iberyjskiego i Ameryki Łacińskiej, literatury hiszpańskiej i literatury krajów portugalskojęzycznych*. Zajęcia te prowadzone są przez osoby ze stopniem i dorobkiem naukowym w dyscyplinie językoznawstwo lub osoby bez żadnego udokumentowanego dorobku naukowego. Wykaz nieprawidłowo obsadzonych zajęć znajduje się w załączniku do uchwały.

§ 2

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ciąży obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Europejskiej Uczelni Społeczno-Technicznej im Sługi Bożego Roberta Schumana w Radomiu

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

z up. Przewodniczącego
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
23.11.2021
Maria Próchnicka